

DE FAMILIE VAN ALFONS DESMEDT (1869-1960)

DEEL 1. DE VOORoudERS VAN ALFONS DESMEDT

INLEIDING

Bij het overlijden van Alfons Desmedt verschenen er krantenartikels onder de kop “Een groot Kempenaar ging heen” waarin zijn grote verdiensten in ondermeer de landbouw en de politiek werden geroemd.

Men kan zich de vraag stellen of de familie Desmedt van origine uit de Kempen komt en of ze altijd actief geweest zijn in de landbouwsector en de politiek.

Met andere woorden, waar komen de voorouders van Alfons Desmedt vandaan en wat waren hun activiteiten?

Een andere vraag die wel eens opduikt: is het nu altijd Desmedt, of De Smedt, of Desmet, of De Smet geweest?

In dit artikel beschrijf ik de resultaten van genealogisch onderzoek in de parochieregisters en registers van de burgerlijke stand van verschillende gemeenten. Het beperkt zich vooral tot de mannelijke afstammingslijn. Vanzelfsprekend is dit nooit af en kan dit nog in vele richtingen verder onderzocht worden.

Dit eerste deel beperkt zich tot zijn voorouders, terwijl de volgende delen zullen handelen over zijn naaste familie.

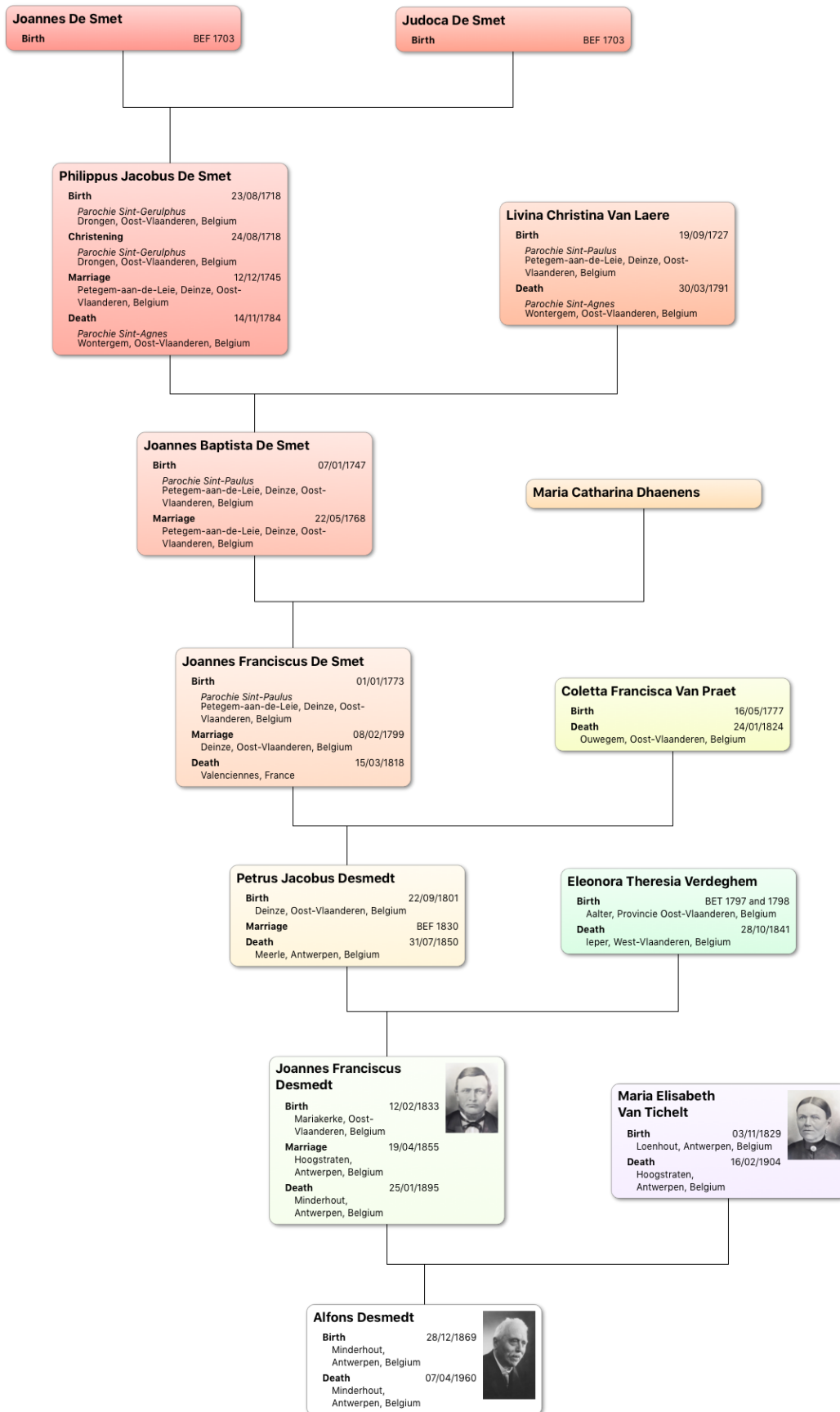
1. De stamboom van Alfons Desmedt

Ons verhaal begint omstreeks **1685** met **Joannes De Smet** in **Drongen** bij Gent. Zijn zoon **Philippus Jacobus De Smet** werd daar geboren op **23 augustus 1718**. Diens zoon **Joannes Baptista De Smet**, werd geboren op **7 januari 1747** in **Petegem-aan-de-Leie**.

De zoon van Joannes Baptista, **Joannes Franciscus De Smet**, werd geboren op **1 januari 1773** in **Petegem-aan-de-Leie**. **Petrus Jacobus Desmedt**, de zoon van Joannes Franciscus, werd geboren op **22 september 1801** in **Deinze**

En op **12 februari 1833** werd **Joannes Franciscus (Jan Frans)**, de vader van grootvader **Alfons Desmedt**, geboren in Mariakerke.

Hierna worden deze voorvaderen van Alfons Desmedt in meer detail besproken (Figuur 1).

Figuur 1. Voorouders van Alfons Desmedt in de vaderlijke lijn.

2. Joannes De Smet

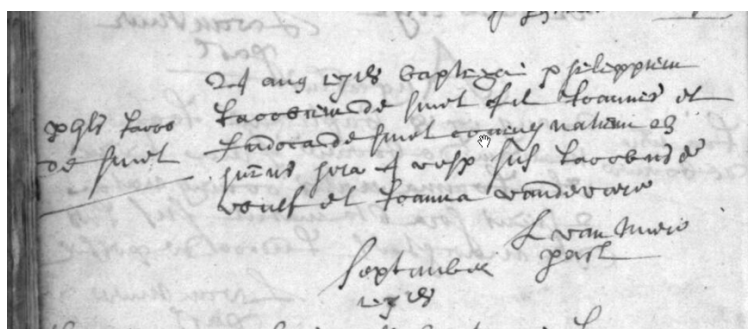
De “verste” voorouder die werd teruggevonden is een zekere **Joannes De Smet**.

Hij moet ergens geboren zijn op het einde van de 17de eeuw en was gehuwd met Judoca De Smet.

Van hen zijn twee zonen bekend, namelijk **Philippus Jacobus De Smet** (°23/08/1718) en Antonius De Smet (°30/12/1720), beiden geboren in Drongen, vlakbij Gent.

3. Philippus Jacobus De Smet (23/08/1718 – 14/11/1784)

Philippus Jacobus De Smet, **oudvader**¹ van Alfons Desmedt, werd geboren op 23 augustus 1718 in Drongen². Een dag later werd hij gedoopt in de Sint-Gerulphus parochie (figuur 2).³

Figuur 2. Doopakte van Philippus Jacobus De Smet (24 augustus 1718, Parochie Sint-Gerulphus, Drongen. 24 aug(usti) 1718 baptizavi Philippum Jacobum de Smet fil(ium) Joannis et Judoca(e) de Smet coniug(um), natum 23 huius hora 4 vesp(ertina). Sus(ceperunt) Jacobus de Wulf et Joanna van de Vare. L van Mure, past(or)

Het eerstvolgende feit dat met zekerheid van Philippus Jacobus De Smet bekend is, is zijn huwelijk op 27-jarige leeftijd met Livina Christina Van Laere op 12 december 1745 in de Martinus kerk in Petegem-aan-de-Leie, Deinze. Petegem-aan-de-Leie ligt een kleine 15 kilometer zuid-west van Drongen.

Livina Christina, was toen net 18 geworden en had een jaar eerder haar beide ouders verloren op een maand tijd. Haar vader was vele jaren schepen en daarna van 1742 tot 1744 burgemeester in Petegem-aan-de-Leie geweest en had er ook verschillende eigendommen.⁴

Het jonge koppel ging wonen in Petegem-aan-de-Leie. Uit de huwelijksakte blijkt dat het huwelijk via een spoedprocedure werd voltrokken, namelijk zonder de gebruikelijke 3 bannen en in de besloten tijd van de advent. Dit was wel meer gebruikelijk bij een hertrouw. Uit de

¹ Oudvader is de benaming die genealogen gebruiken voor de vader van een betovergrootvader.

² 1718 valt ongeveer samen met het einde van de Spaanse periode en het begin van de Oostenrijkse Nederlanden (1715-1795).

³ De geschiedenis van Drongen en van de Sint-Gerulphus parochie is sterk verbonden met de geschiedenis van de vlakbij gelegen abdij van Drongen die toen toebehoorde aan de Norbertijnen. Alhoewel Drongen tegen Gent ligt en nu tot Gent behoort, bleef het relatief geïsoleerd tot tijdens de korte Hollandse periode (1814-1830) een nieuwe weg met twee bruggen over de Leie zorgde voor een betere verbinding met Gent. <http://www.dronghine.be/over-drongen/geschiedenis/> geraadpleegd op 25 juni 2019.

⁴ Bijdragen tot de geschiedenis van Deinze en de Leiestreek, LXXXI, 2014, uitgegeven door Kring van geschiedenis en kunst van Deinze en de Leiestreek.

overlijdensakte van Philippus Jacobus blijkt immers dat hij reeds weduwnaar was na het overlijden van zijn eerste vrouw, Martina Cortvriend, waarmee hij geen kinderen had.

Philippus Jacobus en Livina Christina kregen 14 kinderen, allen geboren in Petegem-aan-de-Leie tussen 1747 en 1769. Tussen 1748 en 1751 staat hij genoteerd als schepen en tussen 1754 en 1768 was hij er burgemeester.⁴ Van beroep was hij landbouwer maar waarschijnlijk als pachter en niet met grond in eigendom.

Alfons Desmedt heeft dit nooit geweten, maar zijn oudvader was dus ook al een burgemeester.

Ergens na 1769 verhuist (een deel van) het gezin naar Wontergem, een goede 5 kilometer naar het westen tegen de grens met West-Vlaanderen.

Philippus Jacobus was er schepen en griffier. Hij kocht ook het buitenpoorterschap van Kortrijk voor de periode 1776-1790.⁵

Bij zijn overlijden op 14 november 1784 op 66-jarige leeftijd gaat dit statuut van buitenpoorter van Kortrijk op 4 maart 1785 over op zijn weduwe Livina Christina.⁶ Zij overlijdt op 30 maart 1791 op 63-jarige leeftijd in Wontergem.

4. Joannes Baptista De Smet (07/01/1747 -)

Joannes Baptista De Smet, **betovergrootvader** van Alfons Desmedt, werd geboren op **7 januari 1747 in Petegem-aan-de-Leie** als oudste kind van Philippus Jacobus De Smet en Livina Christina Van Laere.

Hij huwde als 21-jarige op 22 mei 1768 in Petegem-aan-de-Leie met Maria Catharina D'haenens. Uit hun huwelijk ontsproten minstens 11 kinderen.

Net als zijn vader wordt hij vermeld als buitenpoorter van Kortrijk in de roede van Deinze op de lijsten van 1779 en 1785 en als poorter van Deinze vanaf 18 maart 1786.⁶ Van beroep was hij graanbrandewijnstoker (jeneverstoker).

Uit allerlei elementen kunnen we afleiden dat hij behoorde tot de notabelen van Deinze en wellicht financieel welstellend was.

Vooreerst is er het **poorterschap** waarvan de financiële lasten zeker niet voor iedereen waren weggelegd. Hij had in 1770 verschillende **gronden in eigendom** in Petegem-buiten met een gezamenlijke grootte van 4698 roeden.^{7,8} Hij ondertekent op 12 januari 1785 samen met 25 andere notabelen uit Deinze een **brief aan Keizer Jozef II** om de vrije doorvaart van schepen op de Leie door Gent te vragen.^{9,10} Op een lijst van patentregisters uit 1799 staat hij nog

---

⁵ Een buitenpoorter was iemand die buiten de stad woonde maar toch zoals de poorters de burgerrechten van die stad genoot. Dit gaf een aantal rechten en plichten. Zo moest de buitenpoorter poortersgeld betalen aan de stad, maar was dan wel vrijgesteld van belasting aan de heer van het gebied waar hij woonde.

⁶ Stamboom van de familie De Smet van Petegem bij Deinze, uitgegeven in eigen beheer door J. De Smet (te raadplegen in het archief van Deinze), Deel 2, Laatste hoofdstuk, p. 11.

⁷ De landboeken van Petegem-buiten door Guido Demunck, 2010

⁸ Een Kortrijkse roede was met 8,8565 m² veel kleiner dan de roedes gehanteerd in andere steden. Ervan uitgaand dat deze maat ook in Petegem werd gebruikt, komt dit overeen met 4,16 hectare.

⁹ Kring voor geschiedenis en kunst van Deine en Leiestreek, 20ste jaargang, nummer 1, december 2000, blz. 2609: Deins pleidooi voor de vrije scheepvaart op de Leie in Gent (1785) door Paul Huys.

¹⁰ Deinze behoorde toen tot de Oostenrijkse Nederlanden waarvan Keizer Jozef II het staatshoofd was. Gent belemmerde de doorvaart van schepen komende uit de zee via Gent verder door via de Leie naar Deinze en

steeds vermeld als “Fabrikant de genièvre” en uit de grootte van de door hem verschuldigde belasting kunnen we afleiden dat hij een **omvangrijke handel** had.¹¹ Op een paspoort aan hem uitgereikt op 25 mei 1792 wordt hij aangesproken met “**Sieur**”, een aanspreektitel weggelegd voor de notabelen.¹² De omschrijving op dit paspoort is te mooi om ze niet letterlijk over te nemen uit het register:

25 mei 1792, Pasport aan Jan Baptiste De Smet, oud 45 jaar, lang ca. de 5 voet, blond van haar en wenkbrauwen, blauwe ogen, gestuikt van lichaam en wel gebuikt, graanbrandewijnstoker binnen deze stad.

Uit de geboorteakte van zijn kleinzoon Petrus Jacobus Desmedt blijkt dat hij nog zeker tot in 1801 jeneverstoker was in Deinze. Het tijdstip en plaats van overlijden werden echter nog niet teruggevonden. Uit de overlijdensakte van zijn zoon Joannes Franciscus blijkt wel dat hij in 1818 reeds overleden is.

5. Joannes Franciscus De Smet (01/01/1773 – 15/03/1818)

Joannes Franciscus De Smet, overgrootvader van Alfons Desmedt, werd geboren op **1 januari 1773 in Petegem-aan-de-Leie** als derde in het gezin van Joannes Baptista De Smet en Maria Catharina D’haenens.

De moeder van zijn vader, Livina Christina Van Laere, trad op als meter.

Hij zou ook poorter van Deinze geweest zijn,⁶ en voor zijn huwelijk staat hij eveneens vermeld als jeneverstoker bij zijn vader in de zaak. Dit valt af te leiden uit een paspoort dat aan hem werd uitgereikt op 4 mei 1794 om jenever te gaan leveren aan de Oostenrijkse troepen gelegerd bij Spiere.^{13,14}

4 mei 1794, Pasport aan Jean Frans De Smet, fs Joannes Baptiste, oud 21 jaar, lang 5 voet, blond van haar, bruine ogen, middelmatige neus en mond. Om uit hoofde van zijn vader die geneverstoker is binnen deze stad, te gaan naar Spiere. Geldig voor 8 dagen.

Hij huwde op **5 februari 1799** in Deinze met Coletta Francisca Van Praet, wonende te Ouwegem.

---

achterliggende steden. Dit was natuurlijk een serieuze belemmering voor de handel vandaar dat verschillende notabelen uit Deinze en omstreken een Brussels advocaat aanstelden en een brief schreven aan de Keizer.

¹¹ Leiestam, informatieblad van de Vlaamse vereniging voor familiekunde, afdeling Deinze, 12de jaargang, nummer 4, oktober 2004, blz. 496: Het patentregister van Deinze van het jaar VII (1799)

¹² Register van vrijgeleiden, personen en goederen, uitgereikt te Deinze 1775-1794, verzameld door Fernand Bracke, uitgave van familiekunde Vlaanderen – regio Deinze, 2012, blz. 34.

¹³ Register van vrijgeleiden, personen en goederen, uitgereikt te Deinze 1775-1794, verzameld door Fernand Bracke, uitgave van familiekunde Vlaanderen – regio Deinze, 2012, blz. 41.

¹⁴ Spiere (nu Spiere-Helkijn, Espierres-Helchin) ligt op 37 km ten zuid-westen van Deinze. Uit het volgende paspoort in het register uitgereikt aan Charles Martens op dezelfde dag blijkt dat die ook genever gaat leveren in Spiere. Hier staat er specifiek bij dat dit voor het Oostenrijkse leger is. In mei-juni 1794 woedde de Eerste Coalitieoorlog volop in dat deel van de Zuidelijke Nederlanden tussen de Franse Republiek en een coalitieleger bestaande uit ondermeer Oostenrijk, Groot-Brittanië en de Nederlandse Republiek.

In de in het Frans opgestelde huwelijksakte is voor het eerst sprake van **Desmedt**.

Dit huwelijk vond immers plaats in de Franse periode (1795-1815), waarin ook de Franse Republikeinse kalender werd gebruikt.¹⁵ In deze akte wordt vermeld dat Joannes Franciscus jeneverstoker is, net zoals zijn vader.

Ongeveer 10 maanden later werd hun eerste zoon geboren in Deinze, Joannes Baptista (Jean Baptiste). In deze doopakte trad de grootvader Joannes Baptisata als getuige op en is het beroep van de vader Joannes Franciscus nu bierverkoper (marchand de bierre).

Op 22 september 1801 (le cinquieme jour complementaire l'an neuf) werd in **Deinze Petrus Jacobus Desmedt (Pierre Jacques)** geboren. Getuigen bij deze akte waren Petrus Augustinus De Smet, broer van de grootvader, en de grootmoeder Maria Catharina D'haenens.

De vader Joannes Franciscus is nog steeds bierverkoper.

Het valt op te merken dat de "verfranse" schrijfwijze "**Desmedt**" uit de huwelijksakte in de geboorteaktes van de kinderen werd overgenomen. Er werden geen verdere kinderen van dit koppel in Deinze teruggevonden.

5.1. Nonkel pater schrijft een brief

De kennis van Alfons Desmedt over zijn voorouders ging waarschijnlijk terug tot zijn **overgrootvader Joannes Franciscus De Smet**. Getuige hiervan is een briefje dat zijn zoon, pater Rafaël Desmedt (1905-1990) schreef op 7 oktober 1980 met hierin de familiegeschiedenis zoals zijn vader Alfons hem dit verteld had (zie **bijlage 1**).

Volgens deze bron had Joannes Franciscus een groothandel in hooi en stro, wat niet noodzakelijk tegenstrijdig is met het verkopen van bier.

Hierin is ook sprake dat hij zou geboren zijn in Gent in plaats van in Petegem-aan-de-Leie, maar wellicht kende Alfons Desmedt ook niet alle details. De afkomst van zijn familie was zeker wel iets wat hem bezig hield, maar daar komen we later op terug.

Rond het verdere verloop van het leven van Joannes Franciscus De Smet en zijn overlijden zijn nog een aantal mysteries.

Wat vast staat is dat hij als 45-jarige overlijdt op 15 maart 1818 in **Valenciennes**, Frankrijk.

In de overlijdensakte staat dat hij inkoper is van militaire bevoorrading (commissionnaire pour l'achat des fourages militaires), gedomicilieerd is samen met zijn vrouw in Valenciennes en overleden is in een leeg huis ergens in Valenciennes. In een register van overlijdens in verband met erfenissen worden geen roerende en onroerende goederen beschreven, wordt vermeld dat hij arm is, dat zijn vrouw zijn erfgename is en dat er in Valenciennes geen testament bekend is.

5.2. Van een rijke jeneverstoker in Deinze tot een armoedig bestaan in Valenciennes

We kunnen ons afvragen hoe iemand die afstamt uit een familie van jeneverstokers in Deinze die zeker tot in 1799 welstellend was, een kleine 20 jaar later overlijdt in armoedige omstandigheden in Valenciennes.

Wat volgt is speculatief, maar ongetwijfeld moet dit iets te maken hebben met opeenvolgende oorlogen en tegenslagen.

De **jeneverstokerij** in Deinze was een bloeiende handel. Het aantal stokerijen steeg van 7 in 1767 naar 39 in 1795. Jenever werd in de 18de eeuw een populaire volksdrank waardoor het gemiddelde bierverbruik in Vlaanderen fors terugliep. Het succes was gedeeltelijk te danken

---

¹⁵ L'An Sept de la Republique Francaise une et Indivisible le Dix sept Pluviose = 5 februari 1799

aan het feit dat vanaf de jaren 1790 Deinze één van de grootste jeneverleveranciers van het Franse leger werd.¹⁶

Echter, **tijdens de oorlog tegen de Fransen** (1794-1795) hadden grote delen van Vlaanderen het erg moeilijk. De economie was een puinhoop, er was een hoog sterftcijfer mede veroorzaakt door een zeer strenge winter in 1794-1795 en een dysenterie epidemie in 1794.¹⁷ Wegens de graanschaarste legde de overheid in 1795 een tijdelijk verbod op aan de stokerijen om nog verder jenever te produceren om zo de voedselvoorziening veilig te stellen. De stokers moesten hun installaties demonteren en naar het stadhuis brengen, waar ze werden opgeslagen tot het verbod werd opgeheven.¹⁸

Het jaar 1800 was weerom een moeilijk jaar voor Deinze. De stad moest **de onkosten betalen van de talrijke militaire logementen** en in de streek woeden **besmettelijke ziekten** voor mens en dier. Bovendien werden Deinze en de omliggende landerijen getroffen door een **overstroming** waardoor de oogst mislukte en de prijs van het graan de hoogte inschoot.¹⁹

Door al deze problemen was er een vrij grote migratie, vooral onder de jeneverstokers waarbij velen naar Frankrijk gingen.¹⁸ Mogelijk was Joannes Franciscus één van hen. Wat daar voor de familie De Smet wellicht nog bijkwam is dat de Fransen het Ancien Regime beëindigden en het statuut van poorter met zijn voordelen afschaften.

Na de nederlaag van Napoleon in Waterloo in juni 1815 werden vele stadjes lang de Frans-Belgische grens bezet door troepen van de geallieerden. Zo werd Valenciennes van 1815 tot november 1818 door tienduizend Britse soldaten bezet onder leiding van de Duke of Wellington. Op een bevolking van slechts zestien duizend inwoners moet dit een echte invasie geweest zijn.²⁰

Het lijkt dan ook waarschijnlijk dat Joannes Franciscus De Smet dit grote Britse leger mee van voedsel moest voorzien. Gezien zijn professionele achtergrond (jeneverstoker, bierverkoper, groothandel in hooi en stro) zal hij daarvoor wel de noodzakelijke ervaring gehad hebben.

5.3. Er blijven echter nog vele vragen open.

Migreerde het gezin van Joannes Franciscus van Deinze naar Valenciennes onmiddellijk na de geboorte van hun tweede zoon in 1801, of bijvoorbeeld eerder na de nederlaag van Napoleon in 1815?

Was dit een definitieve migratie of eerder tijdelijk?

Bleven er eigendommen achter in Deinze en was dit de verklaring voor de beschrijving “arm” of waren ze echt arm in Valenciennes?

Zijn er nog andere kinderen van dit koppel?

Wat gebeurde er met de weduwe en haar kinderen (18 en 16 jaar toen) na 1818?

---

¹⁶ Mobiliteit op het Oost-Vlaamse platteland 18de-begin 19de eeuw, masterthesis van Sam De Cuyper, Universiteit Gent, academiejaar 2007-2008, blz. 59.

¹⁷ Mobiliteit op het Oost-Vlaamse platteland 18de-begin 19de eeuw, masterthesis van Sam De Cuyper, Universiteit Gent, academiejaar 2007-2008, blz. 104.

¹⁸ Mobiliteit op het Oost-Vlaamse platteland 18de-begin 19de eeuw, masterthesis van Sam De Cuyper, Universiteit Gent, academiejaar 2007-2008, blz. 136.

¹⁹ Mobiliteit op het Oost-Vlaamse platteland 18de-begin 19de eeuw, masterthesis van Sam De Cuyper, Universiteit Gent, academiejaar 2007-2008, blz. 132.

²⁰ <https://www.napoleon.org/en/magazine/whats-on/1815-1818-valenciennes-a-lheure-anglaise-and-napoleon-grave-a-lacide-une-coalition-de-caricatures/>; geraadpleegd op 27 juli 2018

Hun schoonvader en grootvader Joannes Baptista was toen ook al overleden, dus bij wie konden ze eventueel terecht?

6. Petrus Jacobus Desmedt (22/09/1801 – 31/07/1850)

Petrus Jacobus Desmedt, grootvader van Alfons Desmedt, werd geboren op **22 september 1801 in Deinze** als tweede in het gezin van Joannes Franciscus De Smet en Coletta Francisca Van Praet.

Petrus Jacobus huwde een eerste maal met Eleonora Theresia Verdeghe (plaats en datum van dit huwelijk werden niet teruggevonden).

Het eerste duidelijke spoor is de geboorte van een dochter Clemencia Sophia op 3 maart 1830 in Mariakerke bij Gent. Het koppel woonde daar ook en Petrus Jacobus was er **hovenier**.

Op 12 februari 1833 werd **Joannes Franciscus (Jan Frans)** geboren, eveneens in Mariakerke.

Ergens tussen 1833 en 1839 verhuisde de familie van Mariakerke naar Ieper.

In Sint-Jacobs naast Ieper werd dan op 21 juli 1839 Adolphe Joseph geboren.²¹ Petrus Jacobus stond nog steeds vermeld als **hovenier**.

Als we het briefje van Rafaël Desmedt (zie **bijlage 1**) verbinden met deze locatie en met het feit dat Clemencia Sophia later geprofest is in Ieper, dan is het waarschijnlijk dat Petrus Jacobus hovenier was in het klooster van de Zusters van Liefde in Ieper, dat gelegen was aan de Sint-Jacobskerk.

Zijn echtgenote Eleonora overleed op 28 oktober 1841 in Ieper. Petrus Jacobus bleef dan achter met een dochter van 13 en twee zonen van respectievelijk 8 en 2 jaar oud.

Hij hertrouwde vrij snel op 13 juli 1842 met Maria Theresia De Cock in Ledeberg bij Gent.

In de huwelijksakte staat dat Maria Theresia haar moeder is overleden en dat zij en haar vader dagloner zijn en niet konden schrijven.

In deze akte staat ook dat Petrus Jacobus dan al in Ledeberg woonde, maar “in regte te Afsnee”. Hij is dus waarschijnlijk na het overlijden van zijn eerste vrouw vrij snel terug richting het Gentse getrokken, misschien om in te trekken bij vrienden of kennissen die mee voor zijn kleine kinderen konden zorgen. Het nieuwe koppel kreeg nog twee kinderen in Ledeberg (Petrus Jacobus 1843) en Carolus Maria (1846).

Petrus Jacobus oefende nog steeds het beroep van **hovenier** uit in Ledeberg.

6.1. Een cruciale datum: 27 september 1848.

Een datum die van cruciaal belang is voor Alfons Desmedt en zijn familie is **27 september 1848**.

We kunnen deze datum beschouwen als de officiële aanvang van de aanwezigheid van de familie Desmedt in de Noorderkempen.

Op die dag werd het gezin van Petrus Jacobus Desmedt komende van Ledeberg ingeschreven in het bevolkingsregister van de gemeente Meerle.

Zoals geweten, recruteerde Edouard Jaequemyns bekwame mensen uit het Gentse om zijn ontwikkelingsproject van de “woeste gronden” in Meerle en Minderhout mee uit te bouwen.

---

²¹ Gezien het verschil van iets meer dan 6 jaar tussen beide kinderen, is het niet onwaarschijnlijk dat er in de tussenperiode nog kinderen geboren zijn.

Dit landbouwwontwikkelingsproject heeft een blijvende invloed gehad op het landschap (zie kaarten in **bijlage 2**).

Het hoe en waarom Jaequemyns bij Petrus Jacobus Desmedt is uitgekomen is onduidelijk.

Vrij snel na hun aankomst werd er op 6 december 1848 nog een zoon Bernard Emile geboren in hun woning in Heerle, onder Meerle. Waar dit juist was is ook nog onbekend.

Petrus Jacobus heeft echter niet lang van zijn verblijf in Meerle kunnen genieten. Hij overleed op 31 juli 1850 in een woning (waarschijnlijk niet de zijne) in Meerle, wijk E nummer 24 (nu Schuivenoord).

De aangifte gebeurde door zijn buurman, Joannes Baptista Van Rysselberghe, een architect, die ook afkomstig was uit het Gentse. Deze Van Rysselberghe is de vader van Charles, geboren in Meerle in 1850 en later stadsarchitect van Gent en ontwerper van ondermeer het Museum voor Schone Kunsten, en van Theo, een bekend kunstschilder.

Alhoewel er nooit plannen zijn teruggevonden van het domein van Edouard Jaequemyns in Minderhout-Meerle en de architect volgens de thesis van Stijn Cools niet bekend is²², lijkt het aannemelijk dat Jean Baptist Van Rysselberghe de architect is. Deze hypothese wordt ondersteund door een citaat in het geschiedenisboek "Meerle door de eeuwen heen: *Een bouwmeester uit Gent teekende het plan van een uitgestrekt park met vijvers en groote grasperken, men trok nieuwe wegen en bracht prachtige Vlaamsche hoeven tot stand*".²³

Het is dan ook waarschijnlijk dat Petrus Jacobus Desmedt, als ervaren **hovenier**, mee verantwoordelijk was voor de uitvoering van deze plannen en dus samenwerkte met Jean Baptist Van Rysselberghe.

6.2. De belangrijkste datum: 31 augustus 1850.

Een volgende belangrijke datum is één maand later **31 augustus 1850**.

Op die datum werden Maria Theresia De Cock en haar kinderen uitgeschreven in Meerle en vertrokken ze naar Gent.

Met één uitzondering, Jan Frans Desmedt. Hij bleef als enige op de leeftijd van 17 jaar achter in Meerle.

Moest hij toen ook mee vertrokken zijn, dan was er nooit sprake geweest van een familie Desmedt in Meerle en Minderhout.

---

²² Edouard Jacquemyns' landbouwproject "Heerle" (1845-1891), masterthesis van Stijn Cools, Katholieke Universiteit Leuven, Academiejaar 2002-2003, blz. 87-88.

²³ Meerle door de eeuwen heen, J.E. Jansen en L. Van Neuten, Turnhout, 1922, blz. 10.

CONCLUSIE

Voorgaande is een samenvatting van de geschiedenis van de voorouders van Alfons Desmedt en beslaat een periode van ongeveer 150 jaar en 5 generaties.

In deze tijdspanne is er een vrij lange stabiele periode in de buurt van Deinze, maar is er daarna heel wat mobiliteit die uiteindelijk landt in Heerle (Meerle-Minderhout, bijlage 3)

Dat Alfons Desmedt ook erg geïnteresseerd was in de herkomst van zijn familie blijkt uit het briefje in bijlage waar de secretaris van Mariakerke zijn vraag naar familieleden beantwoordt (zie **bijlage 4**).

Cruciaal in het hele verhaal is de beslissing van Jan Frans Desmedt om als enige op 17 jarige leeftijd alleen achter te blijven in Meerle.

Waarom hij deze beslissing nam blijft (voorlopig) een open vraag.

Koen Augustyns

Minderhout, augustus 2019

PS Verder terug in de tijd

Ons verhaal begint omstreeks **1685** met Joannes De Smet.

Maar er is recent online een stamboom verschenen die nog heel wat verder terug gaat tot ongeveer **1530** en uitkomt bij een zekere **Lambrecht De Smet** in **Gent**.

De auteur hiervan doet een onderzoek naar alle personen met de naam De Smet in de omgeving van Gent, maar geeft wel aan dat de hele vroege familieleden nog niet helemaal bevestigd zijn. (zie **bijlage 5**)

Bijlage 1. Briefje Rafaël Desmedt (1905-1990) over zijn voorouders

Rafaël J. Desmedt eicm
Chaplain B.G.H.
P.O. Box 42, Baguio City
PHILIPPINES 0201

7 oktober 1980

Beste Albert en Dina,

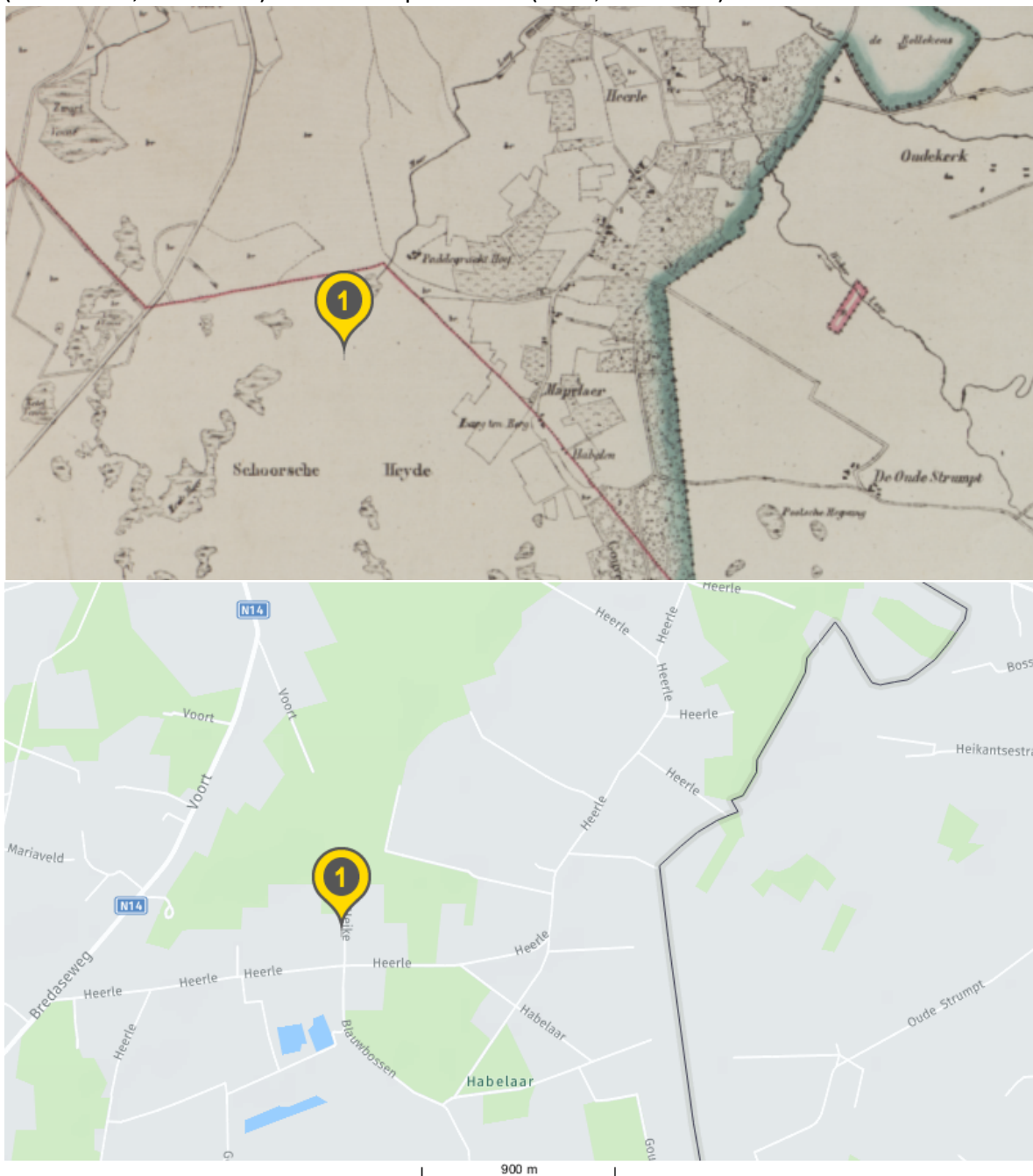
Ik was mis toen ik dacht en schreef dat een van de voorvaders Adolf Desmedt was. De broer en een kozijn van Vader Alfons Desmedt waren Adolf De Smedt.

Ik vond daareven de namen terug die vader Desmedt (mijn vader) me eens gegeven heeft:
Jean Francois de Smedt, geboren te Gent, groothandel in hooi en strooi, gehuwd met Colette Francoise van Praet;-
ouders van

Grootmoeder
Pierre Jacques de Smedt geboren in 1801 te Petegem-Deinze
gehuwd met Eleonora Verdeghe
(was voor een tijdje hovenier bij de Zusters van Sint Vincentius te Ieper, waar zijn zuster (Zuster Raphaelle) religieuze was;-
ouders van
Jan desmedt geboren 12 februari 1833 te Mariakerke-Gent
gehuwd met Elisabeth Van Tichelen (ik ben niet zeker van de schrijfwijze van ons groot-moeder)
ouders van Alfons Desmedt (naam geschreven De Smedt tot ong. 1910) geboren te Minderhout 28.12.1869.

Winkel Rafaël

Bijlage 2. De Schoorse Heide in Minderhout. Vergelijking tussen de Vandermaelen kaart (1846-1854, bovenaan) en een Geopunt kaart (2019, onderaan)

Het merkpunt is de plaats van het landhuis van Edouard Jaquemyns. Voor 1850 was een groot deel van dit gebied heide en vennen. Enkel ten westen in de gehuchten Heerde en Habelaar is er reeds bebouwing en akkerbouw.

Bijlage 3. Migratie van de familie Desmedt (1718-1850)

1	Drongen	23/08/1718	Geboorte Philippus Jacobus De Smet
2	Petegem-aan-de-Leie	12/12/1745	Huwelijk Philippus Jacobus met Livina Christina Van Laere
		07/01/1747	Geboorte Joannes Baptista De Smet
		22/05/1768	Huwelijk Joannes Baptista met Maria Catharina D'haenens
		01/01/1773	Geboorte Joannes Franciscus De Smet
		05/02/1799	Huwelijk Joannes Franciscus met Coletta Francisca Van Praet
		22/09/1801	Geboorte Petrus Jacobus Desmedt
3		Valenciennes, France	15/03/1818
4	Mariakerke	12/02/1833	Geboorte Jan Frans Desmedt
5	Ieper	28/10/1841	Overlijden eerste vrouw Petrus Jacobus
6	Ledeberg	13/07/1842	Tweede huwelijk Petrus Jacobus
7	Meerle	27/09/1848	Verhuis gezin Petrus Jacobus naar Meerle
		31/08/1850	Jan Frans Desmedt blijft achter in Meerle

Bijlage 4. Antwoord van de secretaris van Mariakerke aan Alfons Desmedt

Provincie OOST-VLAANDEREN

ARRONDISSEMENT GENT

GEMEENTEBESTUUR

van

MARIAKERKE

Postcheckrekening 25433
Telefoon 26.33.23

Nr

VOORWERP :

BIJLAGE :

MARIAKERKE, de 29 October 1954.

Mijnheer de Burgemeester
van en te
Minderhout.

Mijnheer de Burgemeester,

Zoals gisteren afgesproken bij de ontvangst in uw gemeentehuis heb ik het geboorteregister nagezien en de geboorteakte gevonden van ~~de~~ Joannes Franciscus deSmedt, geboren te Mariakerke, 12 Februari 1833, als zoon van Pieter Jacobus, oud een en dertig jaren, hovenier wonende te Mariakerke, en van Eleonore Verdeghe, zijne huijsvrouw.

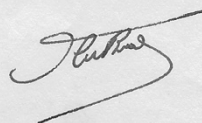
Ik heb nog aan de hand van de tienjaarlijkse tabellen en de burgerlijke stand nagezien de jaren vóór en tot in 1850 doch nergens een spoor gevonden van andere akten nopens dezelfde familie. Er zijn echter veel andere akten met namen De Smedt en De Smet.

Gezien in bovenstaande akten de plaats van geboorte van de vader en moeder, evenmin als de ouderdom van de moeder niet is aangegeven en de bevolkingsregisters in onze gemeente slechts bestaan van in 1857, heb ik de opsporingen niet kunnen doordrijven.

Ik houd er echter aan U het weinige mede te delen dat ik gevonden heb en neem deze gelegenheid te baat om U nogmaals hartelijk te danken voor de prachtig verzorgde ontvangst en leerrijke gegevens, hetgeen samen met het prachtweertje en de verdere bezoeken ons een dag heeft gegeven die smaakt naar de trog, om nog, zoals het men in onze streek zegt.

Met de meeste hoogachting,

De Gemeentesecretaris,

BRAL FLORIMOND
GEMEENTESECRETARIS
MARIAKERKE (OOST-VL.)

Bijlage 5: De Smet in Gent en omgeving door Erik De Smet (Lambrecht De Smet tot en met Joannes Baptista De Smet)²⁴

1. Lambrecht De Smet (° ± 1530) x N.N.
2. Lieven De Smet (° ± 1567, Sint-Salvator, Gent) x N.N.
3. Jan De Smet (° 10/02/1592, Sint-Salvator, Gent) x Barbara De Poortere
4. Daniel De Smet (° 17/08/1626, Oostakker) x Elisabeth Bekaert
5. Cornelius De Smet (° 17/10/1655, Sint-Pieters, Gent) x Anna Van Ooste
6. Joannes De Smet (° 25/01/1685, Drogen) x Judoca De Smet
7. Philippus Jacobus De Smet (° 23/08/1718, Drogen) x Livina Christina Van Laere
8. Joannes Baptista De Smet (° 07/01/1747, Petegem-aan-de-Leie) x Maria Catharina D'haenens
9. Joannes Franciscus De Smet (° 01/01/1773, Petegem-aan-de-Leie) x Coletta Francisca Van Praet
10. Petrus Jacobus Desmedt (° 22/09/1801, Deinze) x Eleonora Theresia Verdegheem
11. Joannes Franciscus Desmedt (° 12/02/1833, Mariakerke) x Maria Elisabeth Van Tichelt
12. Alfons Desmedt (° 28/12/1869, Minderhout)

---

²⁴<https://gw.geneanet.org/edesmet1?lang=en&pz=carolus+josephus&nz=de+smet&ocz=39&p=philippus+jacobus&n=de+smet&oc=4> geraadpleegd op 26 augustus 2019